

บทที่ ๓

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเทศบาลบ้านแม่อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่” ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังนี้

- ๓.๑ รูปแบบการวิจัย
- ๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- ๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- ๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล
- ๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสม (Mixed Research) โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้วิธีวิจัยเชิงเอกสาร (Document Research) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In – depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant)

๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๓.๒.๑ ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนในพื้นที่เทศบาลตำบลบ้านแม่อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งมีจำนวน ๖,๕๕๔ คน แยกเป็นชาย ๓,๑๐๗ คน หญิง ๓,๔๔๗ คน มี ๑๓ หมู่บ้าน^๑

๓.๒.๒ กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชากรในพื้นที่เทศบาลตำบลบ้านแม่อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งใช้วิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Sampling) และกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรการคำนวณของทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane)^๒

^๑ “สถิติประชากรในเขตเทศบาลตำบลบ้านแม่อำเภอ”, [ออนไลน์] แหล่งที่มา <http://www.banmae.go.th/about.php?id=๑> [วันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๐].

^๒ ธานินทร์ ศิลป์จารุ, การวิจัยและวิเคราะห์ผลทางสถิติด้วย SPSS, พิมพ์ครั้งที่ ๙ (กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตสาธิตแอนด์ดี, ๒๕๕๑), หน้า ๔๕.

เทียบสัดส่วนตัวอย่างจากจำนวนประชากรโดยวิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) จำแนกประชากรออกเป็นกลุ่มๆ ซึ่งแบ่งออกได้เป็น ๑๓ หมู่บ้าน ในพื้นที่เทศบาลตำบลบ้านแม อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีวิธีการเทียบสัดส่วนดังตาราง

$$\begin{aligned} \text{สูตร } n &= \frac{N}{1 + N(e)^2} \\ n &= \frac{6,479}{1 + 6,479(0.5)^2} \\ n &= 377 \end{aligned}$$

$$\text{สูตร} = \frac{\text{จำนวนประชากร} \times \text{จำนวนกลุ่มตัวอย่าง}}{\text{จำนวนประชากรทั้งหมด}}$$

ตารางที่ ๓.๑ แสดงประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่พื้นที่เทศบาลบ้านแม อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
๑	บ้านเหมืองฟู	๑๗๗	๑๐
๒	บ้านเด่น	๕๕๙	๓๓
๓	บ้านท่าโป่ง	๘๑๖	๔๘
๔	บ้านฉิมพลี	๓๕๘	๒๑
๕	บ้านร้องธาร	๑๘๐	๑๑
๖	บ้านสัน	๒๑๔	๑๓
๗	บ้านร้องขุ่ม	๓๗๒	๒๒
๘	บ้านแม	๔๖๔	๒๗
๙	บ้านเจดีย์เนิ้ง	๓๘๐	๒๒
๑๐	บ้านกัวแลน้อย	๘๒๗	๔๘
๑๑	บ้านดง	๗๗๕	๔
๑๒	บ้านท่าเตือ	๔๑๕	๒๔
๑๓	บ้านเปียง	๙๔๒	๕๕
รวม		๖,๔๗๙	๓๗๗

๒.๒.๓ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant)

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญสำคัญ ได้แก่ คณะบริหาร จำนวน ๑๕ ท่าน ดังนี้

๑)	นายจำนงค์	ไผ่ปัน	นายกองค์การบริหารเทศบาลบ้านแม
๒)	นายทวี	ทนาร์ตัน	รองนายกองค์การบริหารเทศบาลบ้านแม
๓)	นาง ณิชรา	มีระจง	ปลัดองค์การบริหารเทศบาลบ้านแม
๔)	นางศรีไพร	บุญแผ่ผล	หัวหน้าปลัดองค์การบริหารเทศบาลบ้านแม
๕)	นายมนต์ชัย	อักษรประดิษฐ์	เกษตรอำเภอสันป่าตอง
๖)	นายเนติพล	นนทธรรม	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
๗)	นางพัทธาวรรณ	จำปาเทศ	นักวิชาการเกษตร
๘)	นายพิเชษฐ	ไชยวรรณ	กำนันเทศบาลบ้านแม
๙)	นายชาติรี	แปงบุญเลิศ	ผู้ใหญ่บ้าน บ้านเจดีย์เนิ้ง หมู่ที่ ๙
๑๐)	นางทรงศนี	เครือธนู	หัวหน้าเกษตรกร ตำบลบ้านแม
๑๑)	นาย อุดม	สิทธิเมธา	ตัวแทนเกษตรกร ตำบลบ้านแม
๑๒)	นายวัชร	กฤษณา	ปราชญ์
๑๓)	นาย ธวัช	ชนะวงษ์ชา	ปราชญ์
๑๔)	พระมหาอัมพร	ชุตินธโร,ดร.	ปราชญ์
๑๕)	พระครูวิวิธ	ประชานุกุล,ดร.	ปราชญ์

๓.๓ เครื่องมือการวิจัย

ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล โดยมีขั้นตอนการสร้างและการหาคุณภาพของแบบสอบถาม ดังนี้

๓.๓.๑ การสร้างแบบสอบถาม

๑) ศึกษาบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารเทศบาลบ้านแม อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ จากเอกสารที่เกี่ยวข้อง

๒) กำหนดกรอบแนวคิด ในการสร้างเครื่องมือในการวิจัย

๓) กำหนดวัตถุประสงค์ในการสร้างเครื่องมือการวิจัยโดยขอคำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

๔) สร้างเครื่องมือการวิจัย

๕) นำเสนอร่างเครื่องมือการวิจัยต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข

๖) นำเครื่องมือการวิจัยไปทดลองใช้กับหาความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้เครื่องมือ (Try out) จากประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริง

๗) นำเครื่องมือที่ได้จากการไปทดลองแจก (Try out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริงจำนวน ๓๐ ชุด มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา

๘) จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ จำนวน ๓๗๗ ชุด และนำไปแจกกลุ่มตัวอย่างประชากรในพื้นที่เทศบาลบ้านแม่ อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่

๙) รวบรวมแบบสอบถาม แล้วนำมาวิเคราะห์

๓.๓.๒ ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้ศึกษาพัฒนาขึ้นตามกรอบของการศึกษาเรื่อง “การส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเทศบาลบ้านแม่ อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่” การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) จากแบบสอบถาม (Questionnaire) ประกอบการสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Information) เพื่อสนับสนุนเชิงปริมาณ

ซึ่งผู้ศึกษาได้ดำเนินการวิจัยโดยการสร้างแบบสอบถามตามกรอบปัจจัยที่กำหนด โดยการแบ่งแบบสอบถามออกเป็น ๓ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบปลายปิด จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ตำแหน่ง

ตอนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารเทศบาลตำบลบ้านแม่ อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale) ๕ ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้^๓

หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ	มากกว่า
หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ	มาก
หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ	ปานกลาง
หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ	น้อย
หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ	น้อยที่สุด

ตอนที่ ๓ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารเทศบาลตำบลบ้านแม่ อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ มีลักษณะเป็นปลายเปิดให้เลือกตอบโดยเสรี

^๓ ชูติระ ระเบียบ และคณะ, ระเบียบวิธีวิจัย, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, ๒๕๕๒), หน้า ๑๐๘.

๓.๓.๓ การตรวจแบบสอบถามคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้นำเสนอแบบสอบถามมาหาคุณภาพของแบบสอบถามโดยการหาความเที่ยงตรง (Validi) และความเชื่อมั่น (Reliability) ดังนี้

๑. ขอคำแนะนำจากอาจารย์ปรึกษาที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบเครื่องมือ ที่สร้างไว้

๒. หาความเที่ยงตรง (Valdity) โดยการนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จ เสนอประธานและกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอความเห็นชอบ และนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำมาปรับปรุงให้แก้ไขให้เหมาะสม จำนวน ๕ ท่าน ประกอบด้วย

๑) พระครูภวนา,วิ.ดร. ตำแหน่งอาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ ลำพูน

๒) พระมหาไกรสร แสงวงศ์ ตำแหน่ง ผอ.ศูนย์วิจัยพุทธศาสตร์ทริภุญชัย

๓) ผศ.ดร.ประเสริฐ ปอนถิ่น ตำแหน่งอาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ ลำพูน

๔) ดร.บุษรา โพธิสุข ตำแหน่ง อาจารย์ประจำหลักสูตร สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ ลำพูน

๕) อาจารย์ประเด่น แบนปิง ตำแหน่งรองผู้อำนวยการมหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ ลำพูน

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอน ดังนี้

๑. ขอหนังสือจากผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตร์มหาบัณฑิต สาขา รัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน ถึงนายกเทศบาลบ้านแม่ เพื่อขออนุญาต ในการตอบแบบสอบถามจากประชากรในเทศบาลบ้านแม่ อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่

๒. นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้วเก็บข้อมูลโดยนำแบบสอบถามจำนวน ๓๗๗ ชุด โดยแจกกับบุคลากรในเทศบาลบ้านแม่ อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ บุคลากรที่เป็นกลุ่มตัวอย่างและเก็บแบบสอบถามคืนด้วยตัวเองแล้วนำมาตรวจสอบความถูกต้องได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ทั้งหมดจำนวน ๓๗๗ ชุด คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ ของแบบสอบถามทั้งหมด

๓. นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์และประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ต่อไป

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๕.๑ การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ โดยใช้สถิติ ดังนี้

๑. นำแบบสอบถามทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ความถูกต้องในการตอบแบบสอบถามแล้วนำมาคัดเลือกฉบับสมบูรณ์เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยการบันทึกคะแนนแต่ละข้อของแต่ละคนลงในรหัส (Coding Form)

๒. ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์

๓. การวิเคราะห์ข้อมูล

๑) ข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์ภาพของผู้ตอบคำถาม วิเคราะห์โดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

๒) ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารเทศบาลตำบลบ้านแม่ อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ วิเคราะห์โดยใช้ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของคะแนนจากการตอบแบบสอบถามของประชาชนที่มีการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเทศบาลบ้านแม่ อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่

๓) แปลความหมายของค่าเฉลี่ยโดยยึดหลักการดังนี้

		การแปลความหมาย	
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	๔.๕๐ - ๕.๐๐	กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	๓.๕๐ - ๔.๔๙	กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์	มาก
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	๒.๕๐ - ๓.๔๙	กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	๒.๕๐ - ๒.๔๙	กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์	น้อย
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	๑.๐๐ - ๑.๔๙	กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์	น้อยที่สุด

๔) เพื่อหาความแตกต่างระหว่างปัจจัยบุคคลกับบทบาทการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารเทศบาลตำบลบ้านแม่ อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ มี ๒ กลุ่มสูง มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๓.๔๑ ขึ้นไป ๒. กลุ่มต่ำมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๓.๔๐ ลงมา

๕) การส่งเสริมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารเทศบาลตำบลบ้านแม่ อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ โดยจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ ตำแหน่ง วิเคราะห์โดยการทดสอบความแตกต่าง ที- เทส (T-Test)

๕. การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์ (In- Depth Interview) และจากแบบสอบถามปลายเปิด (Openended Question) และมาจากแบบสอบถามปลายเปิด (Open-ended Questionnaire)

๓.๕.๒ การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์ (In- Depth Interview) และจากแบบสอบถามปลายเปิด (Open – ended Questionnaire)

๑. การวิเคราะห์คำถามปลายเปิด แบบสอบถามปลายเปิด (Open ended Question) วิเคราะห์ โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique) ประกอบบริบท

๒. การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์ (Indepth Interview) จากผู้สัมภาษณ์จำนวน ๑๕ คน ซึ่งเป็นผู้บริหารและบุคลากร ในเขตเทศบาลบ้านแม่ อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่